

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Patientia frigoris, & aliorum incommodorum. cap. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

bitum erat: sed ita modice, vt omnia quæ dicerentur audiret. dixisses in consultationibus quandoque, nihil omnino percepisse eorum, quæ dicta fuerant; cum ille sententias aliorum repetens, optime omnia iudicabat. cū in sacris precationibus, psalmodiaque arcto somno teneri videretur, promptum se tamen præstabat absque vllius admonitu, vt si semper vigilasset, quotiescumque surgendum, caput aperiendum, aliudve ex ritu agendum esset. Admonitus aliquando, fatius esse naturæ quod necesse erat concedere; quàm alieno tempore, & loco dormientis speciẽ publice præbere: naturæ id esse vitium affirmabat suę: cui nullum somni tempus satis erat ad eiusmodi dormitationem vitandam; qua se vel medicis curationibus etiam expedire curauerat. Hanc vitæ duritiem, ex clero, populoque imitati sunt multi. qui vino, cibisque melioribus, pro modo quisque sibi proposito, abstinentes, aut etiam in tabulis cubantes, commune lautitiæ studium valde temperauerunt.

Patiẽtia frigoris, & aliorum incommodorum.
CAP. III.

Omnia captabat in quotidianis rebus durioris vitæ momenta, quæ plurimi vitare potius solent: in quo magnam vim meritorum, occulto quodam studio colligeret; & non medio critere ad perfectam vitam iuuaretur. Non paruum illud fuit incommodum, vel potius cruciamentum: neque die, neque nocte vñquam ignis beneficium in regione valde frigida recipere, hominem interdum male vestitum, noctu vix contactum; palea subtus, supraque afflictum corpus fouente; vt non immerito dixisse videatur in oratione sua Franciscus Panicularola, nihil amplius Carolum vsu suis, quam canem domini facultatibus; qui quidem pane, aqua, paleaque modica contentus est. At etiam, quasi humanis commodis illudens, Iulio Petrutio religioso ad-

modum seni, qui intimis obsequijs ei infertuebat, nonnihil eiusmodi acerbitatem quodam tempore querenti, eam esse rationem dixit, quæ hyeme lintea minime frigida cubans sentiat, qui ignem ijs adhibere nolit: frigere adeo, dum in ijs se collocat, vt præ membris suis lintea minime frigida videantur. Stans legebat, scribebatque semper, tabulæ in nixus altiori. at foris paratas ad vsu sedentium tantum mensas reprensens, genua ponebat in solo. opinio fuit, salutaris patientiæ causa eam quoque rem ab eo susceptam. cumque sepius multi sacra biblia, quæ frequenter in manibus habebat, ita collocatum perlegere vidissent: diuinos libros reuerentiæ gratia flexis genibus ab eo semper legi consuesse prædicarunt. captabat ille qui dem omni studio incommodorum, perperfectionumque occasiones. eximiaque erat erga diuinos libros reuerentiæ; vt meritò, ita sit existimatum. sed aperuit nobis quandoque, dolens vitæ suæ asperitatem nimium prædicari, atque amplificari, quod filere non debeo; id se facere valetudinis gratia, cum eum sibi fitum vsui esse ad quædam corpori necessaria cognosceret. id quatenus eiusmodi causæ tribuendum sit, alij viderint. Ita vero angusto loco in suis ædibus consistebat; vt angustiore religiosi viri nulli vtantur: tum ætate caloribus ita subiecto; vt pari propemodum patientiæ, ad calorem, frigusque opus esse videretur. Foris item, cum necessariæ occupationis gratia morabatur, ne forte oblectationis gratia secedere quis putaret; eodem modo incommoda eligebat loca; eaque interdum eiusmodi, vt omnes eius misererentur conditionem; cum præsertim vbi consisterat, siue in algida, siue in ætiosa loca incidisset, constanter maneret; neque dolens vñquam, neque aliquod

Ieuamentū quærens. si aquæ, hortiuue
essent; ne aspiciebat quidem, nedum
inambulareſt vñquam. cū essemus in
ecclesie Mediolanensis villa Cuprel-
liana, & vna Franciscus Adornus ec-
clesiasticarum consultationum gra-
tia; ad fluminis Aduæ ripam semel
post cibum cum processisset; in insi-
gnis cuiusdam iucunditatis loco id
ponere visus est, quas propter nos
suscepisset; quamquam alioqui non
sine causa locum visit. Cum tot an-
nis ad ædes S. Barnabæ Mediolani
ventitaret; semel, aut iterum tantum-
modo, idque adductus Cardinalium
hospitum causa, hortos ingressus
est. postremo vero tempore, cum sua
uiosem se omnibus præbere stude-
bat; eo semel nullius gratia ingresso;
adeo mirabile visum est, vt inter se
Patres quasi rem inauditam narra-
rent; magno præsertim accedente cu-
mulo, quod manu sua pomum arbori
detraxerat. Cum in eiusmodi reli-
giosis locis edebat; vel solus, vel vno
ministro contentus erat; nihilque si-
bi præter cæteros volebat apponi;
quamquam postremis annis commu-
nis cæterorum modus, si tamen illum
admisisset, pro lautitia illi esse pote-
rat. paululum autem post cibum pie-
cum sacerdotibus collocutus, satis
relaxationi datum dicens, ad opera
se reuocabat: nam vel modicum
post cibum recreationis, quotidiana
eius consuetudo non admittebat: ni-
si per ætatem quieti potius aliquid,
quàm somno, interdum ex necessita-
te daret. eam esse demum in hoc ge-
nere veram virtutem dicebat; non
solum cupiditatibus resistere; sed eas
persequi; sensibusque, non ea tantum
negare, quæ vitiosam haberent vo-
luptatem: sed studiosè detrahere iu-
cunda; molesta vero propinare. Iti-
nera tum equis, tum pedibus durissi-
me confecta non vno in loco narra-
uimus. sed iter faciebat, tum magna
festinatione semper, vt domestica iu-

menta non diu labori resisterent;
tum cursu etiam, quotiescumque cha-
ritas postulabat animarum. idque eo
labore, quem extenuatum, debilita-
tumque corpus ferre necesse erat:
quemque sibi propemodum intole-
rabilem esse, quandoque fassus est.
Cremonense iter millium quinquaginta,
cum vsu venit, & alia similia,
vno die conficere solitus fuit: plu-
uias, tempestates, nocturnum tem-
pus, præcipitia montium; fluminum,
lacuum, latronumque pericula; hos-
pitia incommoda, frigora, calores,
contemnebat. quibus de rebus nemo
est familiaris, qui paratas non habeat
narrationes admiratione dignas.
hic Verbanus lacus vndas; ille Apenni-
ni tempestatem, & turbines; alius Al-
pium rupes præruptas, & earum
diurna, nocturnaque pericula recor-
datur. mirum vero omnino; tot,
tantisque periculis, & casibus quo-
que multis, neque ei, neque comi-
tum cuiquam mali aliquid euenisse.
puluerem ætate ab ore non desij-
ciebat: vestitas numquam habebat
manus; vt hieme: præsertim si loca
montana, asperioraque obiret; tumi-
da perpetuò, plenaque vlcibus ap-
parerent. neminem ad hospitia præ-
mitteri, præsertim ieiunij diebus, pa-
tiebatur; vt subito adueniens, ali-
quid semper addere suis posset in-
commodorum thesauris. Pedibus, si
tamen hoc inter Caroli labores nu-
merare conuenit, per urbem ibat: ni-
si hospitum Præsulum causa equos
interdum adhiberet. currus neque
in vrbe, neque in itinere admittebat;
quod non ita decore Antistes in ijs
esse videbatur; neque crux præferri
satis decenter posset. Romæ tamen
cæterorum morem in eo sequebatur;
nam & ibi forma esse videbantur de-
centiore. nostratibus interdum vsus
est hospitum Cardinalium causa;
quorum commodis, præsertim si es-
sent imbecilli, amantissime seruiebat.

Testicam, si vehiculum Præsuli adhibendum esset, ob decorum; & legendi commoditatem, in primis probavit: ipseque postremo tempore tum hospitum in vrbe, tum sui, suorumque commodo in itinere adhibuit.

Morbos, & dolores corporis vt tolerauerit.

CAP. I V.

Præscripta medicorum, cum ijs se se curandum tradiderat, ita seruauit; vt nihil præter eorum iussum, vel quod vehementer expeteret, quamuis minimū, reciperet; vel quod maxime horreret, recusaret vnuquam. sed quæ in eo genere ferenda essent, ea prompto animo ad exercitacionem asperioris vitæ referebat. cūque sæpe morositas quædam, atque fastidium soleat ægrotis, etiam religiosis condonari; non erat in eo quod ferretur ægrotante, magis quam in valente. quin etiam dicere solebat, in cuiusdam voluptatis loco morbum se habere: cum eo tempore semotis curis quiescere, seque ipsum liberius daretur attendere. si quādo medicis ægrotum alium parere nolle cognosceret; reprehendebat; & vt faceret, grauius hortabatur. Cum ad Dei misericordiam pestilentis causa implorandam, vna cum clero, & populo ad celebriora vrbis loca, seu compita supplicatum iret, sanctumque clauum ferret; pedem nudum clathro ferreo, quo subterranea sellæ fenestra muniēbatur, impedit; atque vnguē maioris digiti ita summoit, vt tota via, quæ multa restabat, abunde sanguinem funderet, neque tamen ob doloris sensum, qui ea parte vehemens esse solet, de incessu quidquam remisit. narrat medicus; supplicacione demum peracta, cum accersitus esset; inspecto vulnere, tolerantiam viri se esse admiratum, cumque dixisset, esse vnguem necessariò abscindendum: Carolū, qui sibi post abscissionem necessario quiescendum esse verēbatur; quasi nihil moribi, dolorisque vim æstimaret; sibi respondisse; in aliam diem id esse dif-

ferendum, donec in ecclesia, quædam sacrorum munerum functiones obijisset, obligaret tunc quidem vulnus aptiori quo poterat modo. tertio die medicus vocatus, id exequi iussum est, quod ad curationem necesse erat. ibi vero Caroli mirificam patientiam sese obstupuisse testatur: ei enim grandē vnguem, vulueris acerbitate recrudescēte, ita excidisse; vt cum ipse in eo genere exercitatus perhorresceret; neque corpore ille, neque voce, neque spiritu vllō modo commoueri videretur. neque vero ob id diu quieuit; aut labori, vel viæ pro quotidiano ecclesiæ vsu pepercit: vt ex eo potius noui cruciatus, ac patientiæ nasceretur occasio. nam infirmo pede lapsus, os manus loco suo mouit. id reponere quidam conatus, cum minime affecutus esset; medicus idem, ingrauescente admodum dolore restituit, prorsus ita se habente Carolo; quemadmodum is loquitur; ac si permulisset integram manum.

Incredibilem laborum tolerantiam, occupationumque infinitam prope continuationem, superius attigimus: vnde facile fuerit totius agnoscere vitæ consuetudinem: nam alioqui actorum eius diurnum, non leui argumento confici potuisset; quod audio ex eius domesticis quosdam, pro ea temporis parte saltē fecisse, qua fuerunt apud eum; motos admiratione laborum, quos ab eo quotidie sustineri videbant. Eiusmodi laborum causas, quibus interdum Episcopi nonnulli carere sibi videntur; tum admirabile studium, pariebatur esse in ecclesiæ in omnes partes veteris disciplinæ cogitatione conformandæ; gregisque ad cœlestia bona, continua progressione ducendū; quod quidem negotium nullis agendi terminis continetur: tum vero animi Deo penitus dediti, diuina quædam inflammatio; qui nulla diligentia, nullo vna-

Labores, & occupationes.
CAP. V.

quam